

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 385/2017-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. júna 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Magdolenom, Farská 28, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 77/2016 z 30. novembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a v čl. 38 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 77/2016 z 30. novembra 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom pred Okresným súdom Levice (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 C 64/1998 domáhala určenia, že pracovný pomer trvá. Okresný súd žalobu rozsudkom sp. zn. 14 C 72/2013 z 25. októbra 2013 zamietol. O jej odvolaní rozhodol Krajský súd v Nitre tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil (rozsudok č. k. 8 Co 433/2013-533 z 12. júna 2014). Toto rozhodnutie sťažovateľka napadla dovolaním, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 77/2016 z 30. novembra 2016 ako neprípustné odmietol. Proti tomuto rozhodnutiu nasmerovala svoju sťažnosť. Zastáva názor, že napadnuté uznesenie „*nereaguje na vznesené námietky ..., a je tak svojvoľné a arbitrárne*“. Okrem toho najvyšší súd „*nielen, že nenapravil stav, spôsobený súdom prvej inštancie, a rovnako i odvolacím súdom, ale práve naopak, vlastným nezákonným procesným postupom porušil právo sťažovateľky na zákonného sudcu*“. Tvrdí, že jej dovolanie bolo najvyšším súdom „*evidované pod sp. zn. 1 Cdo/16/2015, kde predsedom senátu bol [REDAKOVANÉ]*“, napriek tomu o jej dovolaní bolo rozhodnuté uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 77/2016, „*kde predsedníčkou senátu bola [REDAKOVANÉ] a členmi senátu boli [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]*“. Najvyšší súd uzatvára, že došlo nielen k zmene spisovej značky, ale „*dokonca [REDAKOVANÉ] ani nebol členom nového senátu*“, teda „*došlo k zmene celého senátu, ktorému bola vec pridelená na rozhodnutie*“. Uvedené vzbudilo u sťažovateľky pochybnosť o spravodlivom prerokovaní veci. Okrem toho v sťažnosti súčasne žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 5 000 €, ktoré odôvodňuje „*vedením súdneho konania v trvaní takmer 20 rokov a nezákonným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, vezmúc do úvahy, že sťažovateľka nemá podiel a žiadnym spôsobom sa nepričinila do zásahu do jej základných práv...*“.

3. Na tomto základe sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené jej v záhlaví označené práva zaručené ústavou, listinou a dohovorom. Zároveň navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, priznal jej primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

4. Ústavný súd v okolnostiach danej veci považoval za vhodné doručiť sťažnosť označenému porušovateľovi (najvyšší súd) ešte v prípravnej fáze a zároveň ho požiadal o zaujatie stanoviska k opodstatnenosti sťažnosti. Najvyšší súd sa k sťažnosti vyjadril podaním sp. zn. KP 3/2017-19, Cpj 15/2017 z 10. apríla 2017, v rámci ktorého predsedníčka najvyššieho súdu uviedla, že dôvody uvádzané sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti považuje za neopodstatnené.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

7. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané

zákonem, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

9. Podstatou sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľky s napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, ktorým dovolanie odmietol. Sťažovateľka v ňom vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okrem toho namieta porušenie svojho práva na zákonného sudcu, resp. senát podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny.

10. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd tak môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označila za porušovateľa svojich práv. Preto ústavný súd námietky vo vzťahu k meritórnemu rozhodnutiu okresného súdu a krajského súdu považoval len za súčasť jej právnej argumentácie.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. v čl. 36 ods. 1 listiny) ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

14. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

15. Ústavný súd v úvode považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

16. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného

súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00).

17. Sťažovateľka odôvodňovala porušenie svojich označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu jeho svojvoľnosťou a arbitrárnosťou, pretože podľa jej názoru odôvodnenie napadnutého uznesenia (rovnako ako aj rozhodnutia súdov nižších stupňov, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzali) nereaguje na jej vznesené námietky. Uvádza, že „svojvoľnosť a arbitrárnosť je markantná aj s poukazom na to, že Najvyšší súd SR v odôvodnení uvádza, že odôvodnenie rozhodnutí súdov nižších stupňov naplňajú kritériá zrozumiteľnosti a presvedčivosti, a to aj napriek tomu, že sťažovateľka poukázala na to, že rozhodnutia, na ktoré sa tieto súdy v odôvodneniach odvolávajú neexistujú“.

18. Je nepochybné, že do obsahu práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania (strane sporu) poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo.

19. Jedným z takýchto dôvodov bolo (s účinnosťou do 30. júna 2016) aj odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý uplatnila i sťažovateľka a v súvislosti s ktorým ústavný súd už judikoval, že ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní (II. ÚS 249/05, III. ÚS 171/06 III. ÚS 307/07, III. ÚS 240/09). Právo na súdnu ochranu sa však v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní.

20. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dôvodom odmietnutia dovolania bola skutočnosť, že najvyšší súd sa nestotožnil s názorom sťažovateľky týkajúcim sa prípustnosti jej

dovolania z dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP, čo aj primeraným spôsobom odôvodnil. Vzhľadom na to, že sťažovateľka v dovolaní okrem uvedeného namietaného dôvodu prípustnosti dovolania uvádzala ďalej len dôvod dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP, ktorý sám osebe nezakladá prípustnosť dovolania, najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia po preskúmaní veci konštatoval nemožnosť vyvodiť prípustnosť dovolania zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, a preto dovolanie odmietol.

21. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016), resp. Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016), ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľky. Pre neprípustnosť dovolania najvyšší súd ani nemá právomoc preskúmať dôvodnosť dovolania z hľadiska dovolateľom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci.

22. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.) nemajúci oporu v procesných kódexoch, ktoré bol najvyšší súd v čase svojho rozhodovania povinný na daný prípad aplikovať. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tak nevykazuje znaky arbitrárnosti a zjavnej nezlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom v záhlaví označených práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľka namieta.

23. K tomu ústavný súd dodáva, že sťažovateľka (zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, pozn.) sama stanovila rozsah a predmet svojej sťažnosti, pričom za porušovateľa svojich práv označila len najvyšší súd. Konkrétne svojou sťažnosťou napádala len postup a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako výsledok dovolacieho konania. Rozsah prieskumu v rámci dovolacieho konania je však striktne limitovaný a viazaný na existenciu dôvodov zakladajúcich prípustnosť dovolania. Pokiaľ dôvody

prípustnosti dovolania neexistujú, čo v konkrétnom prípade konštatoval aj najvyšší súd, nemožno dovolaciemu súdu vyčítať, že sa meritórne nezaoberal ďalšími namietanými skutočnosťami, ktorými možno odôvodniť dovolanie, ale ktoré prípustnosť dovolania samy nezakladajú, a vidieť v tom porušenie základných práv alebo slobôd.

24. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

25. K námietke sťažovateľky na porušenie jej práva na zákonného sudcu, resp. senát v dovolacom konaní najvyšší súd vo svojom vyjadrení z 10. apríla 2017 uviedol: *«predmetná vec bola zapísaná do senátu najvyššieho súdu pod sp. zn. 1 Cdo 16/2015 (kde je predsedom senátu [REDAKOVANÉ]) ... vec bola do senátu 1 C zapísaná omylom. V danej veci už totiž predtým najvyšší súd rozhodoval o dovolaní, a to uznesením z 28. augusta 2012 pod sp. zn. 2 Cdo 11/2012, a to v senáte v zložení: [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] Medzičasom (v roku 2015) došlo k zmene rozvrhu práce - [REDAKOVANÉ] sa stal členom senátu 1 C a v senáte 2 C z pôvodného senátu zostali [REDAKOVANÉ] a ďalšou členkou sa stala [REDAKOVANÉ]. Podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2015 - Všeobecná časť, čl. II ods. 4 „veci, ktoré boli opätovne predložené najvyššiemu súdu po tom, čo najvyšší súd už konal vo veci samej a rozhodol o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku sa po lustrácii pridelia senátu, ktorý vo veci samej rozhodoval naposledy, a to aj v prípade, ak je nápad vecí do senátu zastavený; ak takého senátu pre zmenu v organizácii práce niet alebo do senátu nie je zaradená väčšina jeho naposledy vo veci rozhodujúcich členov, vec sa prideli náhodným výberom podľa odseku 1. Za senát, ktorý vo veci samej rozhodoval naposledy sa považuje aj senát označený v osobitnej časti iným poradovým číslom, ak je do tohto senátu zaradená väčšina naposledy vo veci rozhodujúcich sudcov.“* Vec sťažovateľky teda bola omylom zapísaná do senátu 1 C, v ktorom z pôvodného senátu bol zaradený iba [REDAKOVANÉ], tento s poukazom na vyššie uvedené ustanovenie rozvrhu práce dal pokyn

zapísať vec do senátu 2 C, v ktorom naďalej z pôvodného senátu pracovali [REDACTED] a vec bola zapísaná pod sp. zn. 2 Cdo 77/2016 a rozhodol o nej senát v zložení: [REDACTED], t. j. zákonní sudcovia (senát).»

26. Na preukázanie svojich tvrdení predložila predsedníčka najvyššieho súdu uznesenie sp. zn. 2 Cdo 11/2012 z 28. júna 2012, ktorým najvyšší súd rozhodol o dovolaní vo veci sťažovateľky, a rozvrh práce na rok 2015. Zohľadňujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že dané okolnosti nesignalizujú možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu, resp. senát, a preto ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

27. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2017